

Bruselj, 20.5.2020
COM(2020) 521 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

**v zvezi z nacionalnim reformnim programom Poljske za leto 2020 in mnenje Sveta o
konvergenčnem programu Poljske za leto 2020**

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Poljske za leto 2020 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Poljske za leto 2020

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik¹ in zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 17. decembra 2019 sprejela letno strategijo za trajnostno rast, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2020. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Komisija je 17. decembra 2019 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Poljske ni opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.
- (2) Poročilo o državi za Poljsko za leto 2020² je bilo objavljeno 26. februarja 2020. V njem so bili ocenjeni napredek Poljske pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 9. julija 2019³, nadaljnje ukrepanje glede priporočil, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (3) Svetovna zdravstvena organizacija je 11. marca 2020 uradno razglasila izbruh COVID-19 za svetovno pandemijo. Gre za hude izredne razmere v javnem zdravju za državljane, družbe in gospodarstva. Nacionalni zdravstveni sistemi so zaradi

¹ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

² SWD(2020) 520 final.

³ UL C 301, 5.9.2019, str. 117.

pandemije pod hudim pritiskom, prihaja pa tudi do motenj v svetovnih dobavnih verigah, volatilitnosti na finančnih trgih, šokov v povpraševanju potrošnikov ter negativnih učinkov v različnih sektorjih. Pandemija ogroža delovna mesta in dohodke ljudi ter poslovanje podjetij. Povzročila je velik gospodarski šok, ki že ima resne posledice v Evropski uniji. Komisija je 13. marca 2020 sprejela sporočilo⁴, v katerem je pozvala k usklajenemu gospodarskemu odzivu na krizo, ki vključuje vse akterje na nacionalni ravni in na ravni Unije.

- (4) Več držav članic je razglasilo izredne razmere ali uvedlo izredne ukrepe. Vsi izredni ukrepi bi morali biti strogo sorazmerni, potrebni, časovno omejeni ter skladni z evropskimi in mednarodnimi standardi. Zanje bi morala veljati demokratični nadzor in neodvisni sodni nadzor.
- (5) Komisija je 20. marca 2020 sprejela sporočilo o uporabi splošne odstopne klavzule Pakta za stabilnost in rast⁵. Klavzula, kot je določena v členih 5(1), 6(3), 9(1) in 10(3) Uredbe (ES) št. 1466/97 ter členih 3(5) in 5(2) Uredbe (ES) št. 1467/97, olajšuje usklajevanje proračunskih politik v času resnega upada gospodarske aktivnosti. Komisija se je v svojem sporočilu strinjala s Svetom, da glede na pričakovani resni upad gospodarske aktivnosti zaradi izbruha COVID-19 sedanje razmere dovoljujejo uporabo klavzule. Ministri za finance držav članic so se 23. marca 2020 strinjali z oceno Komisije. Uporaba splošne odstopne klavzule omogoča začasni odklon od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja, če to srednjeročno ne ogroža vzdržnosti javnih financ. Poleg tega se lahko Svet na priporočilo Komisije odloči, da za korektivni del sprejme revidirano fiskalno usmeritev. Splošna odstopna klavzula ne pomeni začasne prekinitve postopkov Pakta za stabilnost in rast. Državam članicam omogoča, da odstopajo od proračunskih zahtev, ki bi se sicer uporabljale, Komisiji in Svetu pa, da sprejmeta potrebne ukrepe za usklajevanje politik v okviru Pakta.
- (6) Potrebno je nadaljnje ukrepanje za omejitev širjenja in nadziranje pandemije, okrepitev odpornosti nacionalnih zdravstvenih sistemov, ublažitev socialno-ekonomskih posledic pandemije s podpornimi ukrepi za podjetja in gospodinjstva ter zagotovitev ustreznih zdravstvenih in varnostnih pogojev na delovnem mestu, da bi se ponovno vzpostavila gospodarska aktivnost. Unija bi morala v celoti izkoristiti različna orodja, ki so ji na voljo za podporo prizadevanjem držav članic na teh področjih. Hkrati bi morale države članice in Unija sodelovati pri pripravi ukrepov, potrebnih za vrnitev v normalno delovanje naših družb in gospodarstev ter trajnostne rasti, med drugim vključno z zelenim in digitalnim preходом ter ob upoštevanju vseh spoznanj, pridobljenih med krizo.
- (7) Kriza zaradi COVID-19 je razkrila prožnost, ki jo enotni trg omogoča za prilagajanje na izredne okoliščine. Da pa bi se zagotovil hiter in neoviran prehod v fazo okrevanja ter prosti pretok blaga, storitev in delavcev, je treba izredne ukrepe, ki ovirajo normalno delovanje enotnega trga, odpraviti takoj, ko ne bodo več nujno potrebni. Trenutna kriza je pokazala na potrebo po načrtih za pripravljenost na krize v zdravstvenem sektorju, ki vključujejo zlasti boljše nabavne strategije, diverzificirane dobavne verige in strateške zaloge osnovne opreme. To so ključni elementi za razvoj širših načrtov za pripravljenost na krize.

⁴ COM(2020) 112 final.

⁵ COM(2020) 123 final.

- (8) Zakonodajalec Unije je že spremenil ustrezna zakonodajna okvira⁶, da bi lahko države članice za ublažitev izrednih učinkov pandemije COVID-19 uporabile vsa neporabljena sredstva iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov. Te spremembe bodo zagotovile dodatno prožnost ter poenostavljene in racionalizirane postopke. Za zmanjšanje pritiskov na denarni tok lahko države članice v obračunskem letu 2020–2021 uporabijo tudi 100-odstotno stopnjo sofinanciranja iz proračuna Unije. Poljska je pozvana, da v celoti izkoristi navedene možnosti za pomoč posameznikom in sektorjem, ki so jih opisani izzivi najbolj prizadeli.
- (9) Socialno-ekonomske posledice pandemije bodo zaradi različne specializacije po vsej verjetnosti neenakomerno porazdeljene po regijah. To pomeni tveganje poglobljanja teritorialnih razlik na Poljskem. V povezavi s tveganjemčasne prekinitve procesa konvergence med državami članicami sedanje razmere zahtevajo ciljno usmerjene odzive politike.]
- (10) Poljska je 29. aprila 2020 predložila nacionalni reformni program za leto 2020, 30. aprila 2020 pa konvergenčni program za leto 2020. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (11) Za Poljsko trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast.
- (12) Svet je 13. julija 2018 Poljski priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov⁷ v letu 2019 ne bo presegla 4,2 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Celovita ocena Komisije za leto 2019 ter za leti 2018 in 2019 skupaj potrjuje znaten odklon od priporočene prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. Vendar glede na uporabo splošne odstopne klavzule nadaljnji ukrepi v okviru postopka zaradi znatnega odklona za Poljsko niso upravičeni.
- (13) V konvergenčnem programu za leto 2020 vlada predvideva, da se bo nominalni saldo poslabšal s primanjkljaja v višini 0,7 % BDP v letu 2019 na primanjkljaj v višini 8,4 % BDP v letu 2020. V letu 2020 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP po zmanjšanju na 46,0 % BDP v letu 2019 povečal na 55,2 %. Na makroekonomske in fiskalne obete vpliva velika negotovost zaradi pandemije COVID-19.
- (14) Poljska je v odziv na pandemijo COVID-19 in v okviru usklajenega pristopa Unije sprejela proračunske ukrepe za povečanje zmogljivosti svojega zdravstvenega sistema, zaježitev pandemije ter zagotovitev pomoči posameznikom in sektorjem, ki so bili še posebej prizadeti. Glede na konvergenčni program za leto 2020 so navedeni proračunski ukrepi znašali 3,2 % BDP in vključujejo nadomestila za samozaposlene in zaposlene po nestandardnih pogodbah o zaposlitvi, izvzetje podjetij iz prispevkov za socialno varnost (plača jih država), in subvencije za plače za nekatera podjetja. Poleg

⁶ Uredba (EU) 2020/460 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. marca 2020 o spremembi uredb (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013 in (EU) št. 508/2014 glede posebnih ukrepov za mobilizacijo naložb v zdravstvenih sistemih držav članic in v drugih sektorjih njihovih gospodarstev v odziv na izbruh COVID-19 (Naložbena pobuda v odziv na koronavirus) (UL L 99, 31.3.2020, str. 5) ter Uredba (EU) 2020/558 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2020 o spremembi uredb (EU) št. 1301/2013 in (EU) št. 1303/2013 glede posebnih ukrepov za zagotovitev izredne prožnosti pri uporabi evropskih strukturnih in investicijskih skladov v odziv na izbruh COVID-19 (UL L 130, 24.4.2020, str. 1).

⁷ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zglajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

tega je Poljska napovedala ukrepe, ki ne bodo imeli neposrednega proračunskega učinka, vendar bodo prispevali k podpiranju likvidnosti podjetij, kot so poročila za posojila za podjetja. Fiskalni učinek proračunskih ukrepov iz konvergenčnega programa je drugačen predvsem zaradi obravnave posojil za podjetja. Napoved Komisije v skladu z napovedmi organov temelji na predpostavki, da bodo posojila v višini približno 2,75 odstotne točke BDP pretvorjena v subvencije in tako zabeležena kot odhodki v letu 2020. Ukrepi, ki jih je sprejela Poljska, so na splošno v skladu s smernicami iz sporočila Komisije o usklajenem gospodarskem odzivu na izbruh COVID-19. Polno izvajanje navedenih ukrepov in nato preusmeritev fiskalnih politik v doseganje preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev, če gospodarske razmere to dopuščajo, bosta srednjeročno prispevala k ohranitvi vzdržnosti javnih financ.

- (15) Glede na pomladansko napoved Komisije 2020 in ob predpostavki nespremenjenih politik naj bi saldo sektorja država Poljske v letu 2020 znašal $-9,5\%$ BDP, v letu 2021 pa $-3,8\%$ BDP. Delež dolga sektorja država naj bi v letih 2020 in 2021 ostal pod 60% BDP.
- (16) Komisija je 20. maja 2020 izdala poročilo, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe, ker naj bi Poljska v letu 2020 preseгла prag primanjkljaja v višini 3% BDP. V celoti gledano analiza kaže, da merilo glede primanjkljaja, kakor je opredeljeno v Pogodbi in Uredbi (ES) št. 1467/1997, ni izpolnjeno.
- (17) Izbruh COVID-19 je Poljsko potisnil v nove socialne in gospodarske razmere. Prvič v skoraj treh desetletjih je za leto 2020 napovedana recesija. Po podatkih, ki jih je predložila vlada, je bil vpliv pandemije na zdravje prebivalstva razmeroma majhen, tudi zaradi zgodnjega sprejetja ukrepov brez primere, kot sta stroga karantena in omejevanje socialnih stikov. Doslej so bile najbolj negativne posledice ugotovljene v storitvenem sektorju (vključno s prometom, trgovino na drobno in debelo ter prostočasnimi dejavnostmi) in v predelovalnih dejavnostih zaradi motenj v dobavnih verigah. Da bi izravnala gospodarski učinek naloženih omejitev, je vlada uvedla sklop ukrepov v vrednosti okoli 9% BDP Poljske (ukrepi, ki povečujejo primanjkljaj, in likvidnostni ukrepi skupaj), ki vključuje financiranje Unije. Sklop ukrepov podpira tudi centralna banka Poljske z ukrepi za zagotavljanje likvidnosti. Vladna podpora se osredotoča na kratkoročno stabilizacijo gospodarstva s podpiranjem dohodkov zaposlenih, zagotavljanjem financiranja podjetjem, ki se soočajo z zmanjševanjem dohodkov, krepitevijo odpornosti in odzivnosti zdravstvenega sektorja ter krepitevijo finančnega sistema. Vključuje tudi naložbeni program v podporo okrevanju gospodarstva v srednjeročnem obdobju. Javne zahteve po odzivu politike, med drugim z izvzetji plačil prispevkov za socialno varnost, nadomestili za zaposlene v podjetjih, ki začasno ustavljajo dejavnost, ter dostopom do posojil za mikropodjetja, so velike. Pričakuje se, da bo pandemija COVID-19 prispevala k zmanjšanju BDP za $4,3\%$ v letu 2020, nato pa naj bi leta 2021 sledilo okrevanje za $4,1\%$.
- (18) Zaradi pandemije COVID-19 je bilo treba uvesti ukrepe brez primere v zdravstvenem sistemu. Nastali so precejšnji stroški, kot na primer za nakup opreme, povezane z zdravstvom, povečanje bolnišničnih in laboratorijskih ter kadrovskih zmogljivosti. Dodelitev dodatnih virov je potrebna tudi kot nadomestilo za druge zdravstvene storitve in naložbe, ki so bile preložene ali preusmerjene. Pred izbruhom COVID-19 so javnofinančni odhodki v zdravstvenem sistemu znašali $4,8\%$ BDP, kar je pod povprečjem EU, ki je leta 2018 znašalo 7% BDP. Premajhni javnofinančni odhodki in neoptimalno dodeljevanje sredstev ovirajo delovanje zdravstvenega sistema in dostop do njega. Leta 2018 je delež poljskega prebivalstva, ki je poročal o neizpolnjenih potrebah po zdravniških pregledih, znašal $4,2\%$, kar je bistveno več od 2% na ravni

Unije. Razmerje med dejavnimi zdravniki in medicinskimi sestrami ter številom prebivalstva je še vedno med najnižjimi v Uniji, porazdelitev delovne sile v zdravstvu pa je po državi neenakomerna. Javno zdravstvo, e-zdravje in primarno zdravstveno varstvo, ki so ključnega pomena za izboljšanje preventive in omogočanja dostopa ter za zagotavljanje odpornosti sistema na prihodnje izzive, so še vedno premalo razviti. Pandemija je prizadela ustanove za dolgotrajno oskrbo, kjer veliko oskrbovancev spada v visoko rizične skupine.

- (19) Pandemija COVID-19 bo precej vplivala na trg dela in obrnila trend zmanjševanja brezposelnosti iz zadnjih let. Stopnja brezposelnosti naj bi se povečala s 3,3 % v letu 2019 na približno 7,5 % v letu 2020, nato pa naj bi se v letu 2021 rahlo izboljšala na 5,3 %. Obstaja tveganje, da bi ta kratkoročni učinek srednjeročno postal bolj strukturen, zlasti za ranljive skupine. Začasna shema skrajšanega delovnega časa bi lahko bila učinkovito orodje za ohranjanje delovnih mest, in sicer z zadostnimi spodbudami, da bi jo podjetja uporabljala. Obenem je kljub ugodnemu razvoju pred krizo zaradi COVID-19 udeležba nekaterih skupin na trgu dela, zlasti žensk, nizko usposobljenih delavcev, starejših in invalidov ter njihovih oskrbovalcev, ostala nizka. Migracije iz držav, ki niso članice EU, so pomagale ublažiti pomanjkanje delovne sile, vendar je mogoče, da bo stalen pritok delavcev migrantov težko doseči zaradi omejitev pri nadzoru meje. Okrepitev prožnih ureditev dela, vključno z delom na daljavo in shemami dela z gibljivim delovnim časom, zlasti v okviru stalnih oblik zaposlitve, lahko zato pripomore k odzivu na krizo in tudi pomaga podpreti skupine z nižjimi stopnjami delovne aktivnosti, da najdejo stalno zaposlitev. S tem bi se tudi izboljšala odpornost trga dela v prihodnjih obdobjih gospodarskega upada.
- (20) Za ublažitev socialnih učinkov pandemije COVID-19, ohranjanje socialne kohezije in podporo okrevanju gospodarstva so potrebne znatne varnostne mreže. Poljska je v zadnjih letih uvedla obsežen program socialnih transferjev, vključno z univerzalnim otroškim dodatkom in dodatnim enkratnim prejemkom, ki se vsako leto izplača upokojujencem, v vrednosti skoraj 2,5 % BDP na leto. Ti ukrepi ne temeljijo na oceni materialnega položaja in ostaja manevrski prostor za boljšo ciljno usmerjenost. Hkrati je kritje socialnih prejemkov in nadomestil nizko za osebe z najnižjimi dohodki. V anketi o porabi v gospodinjstvih, izvedeni leta 2019, je bilo največje povečanje skrajne revščine ugotovljeno pri osebah ali družinah, katerih preživetje je odvisno od socialnih prejemkov (razen pokojnin in invalidskih pokojnin), kar kaže na šibkosti v sistemu socialne varnosti. Poleg tega vse vrste pogodb o zaposlitvi ne zagotavljajo dostopa do socialne zaščite, kot so ustrezna denarna nadomestila za brezposelnost, nadomestilo za materinstvo, nadomestila za čas bolezni in za invalidnost. Zaradi tega so nekateri delavci, ki so jih prizadeli izredni ukrepi, bolj ranljivi in izpostavljeni tveganju revščine. Poleg tega je raven socialne pomoči za osebe pod pragom minimalnega dohodka pod povprečjem Unije.
- (21) Nenadna prekinitev izobraževanja na vseh stopnjah izobrazbe je pomenila izziv za izobraževalni sistem z vidika zagotavljanja izobraževanja na daljavo. Za preprečevanje vse večjih neenakosti je bistveno zagotoviti, da lahko vsi učenci, zlasti iz prikrajšanih okolij, dostopajo do izobraževanja na daljavo. Vendar pa leta 2018 skoraj 330 000 učencev v svojih gospodinjstvih ni imelo računalnika z internetnim dostopom. Precejšen delež učiteljev nima znanj in spretnosti za izvajanje digitalnega poučevanja. Obenem imajo številni starši težave pri zagotavljanju pomoči v zvezi z digitalnim učenjem in učenjem na domu. Nadaljevanje ukrepov za opremljanje šol in učiteljev z digitalno infrastrukturo ter spletnimi učnimi gradivi bi rešilo nekatera od teh vprašanj in zagotovilo kakovost. Kriza zaradi COVID-19 prinaša s sabo splošni strukturni izziv

pridobivanja digitalnih znanj in spretnosti, saj skoraj polovica odraslega prebivalstva nima osnovnih digitalnih znanj in spretnosti, skupna udeležba odraslih v izobraževanju pa je bistveno nižja od povprečja Unije. Nedavne reforme poklicnega izobraževanja niso dovolj spodbujale delodajalcev, da bi v tem sodelovali, usposabljanje na delovnem mestu pa je še vedno premalo izkoriščeno. Nastalo pomanjkanje učiteljev kaže na potrebo po povečanju privlačnosti učiteljskega poklica.

- (22) Izbruh COVID-19 je močno vplival na delovne pogoje podjetij, zlasti malih in srednjih podjetij ter mikropodjetij. Zagotavljanje ureditev dela na daljavo je izziv, saj je samo desetina poljskih podjetij dovolj digitalizirana, da se lahko hitro prilagodi novim razmeram. Ena od glavnih ovir pri digitalizaciji MSP je nizka stopnja digitalne pismenosti med lastniki, vodstvenim osebjem in zaposlenimi. Uporaba digitalnih tehnologij v javni upravi je ključnega pomena za izvajanje vladnih storitev in usmerjanje ukrepov, ki so potrebni za spremljanje in upravljanje krize. Poleg tega učinkovite digitalne javne storitve vodijo k zmanjšanju nepotrebnih regulativnih in upravnih bremen, kar je lahko ključnega pomena v fazi okrevanja.
- (23) Poljska vlada za ublažitev učinka krize prizadetim podjetjem, zlasti MSP in mikropodjetjem, zagotavlja znatno likvidnostno podporo prek poroštev, posojil in pogojnih nepovratnih sredstev. Vladne ukrepe podpira centralna banka Poljske, tudi s programom nakupa državnih obveznic na sekundarnem trgu in precejšnjimi zmanjšanimi obrestnih mer. Učinkovito in hitro izvajanje teh ukrepov ter njihov učinkovit prenos s strani posrednikov sta bistvena za pomoč poslovnemu sektorju pri opravljanju njegovih dejavnosti in za olajšanje okrevanja. Pri oblikovanju in izvajanju teh ukrepov je treba upoštevati odpornost bančnega sektorja ter spremljati stabilnost finančnega sistema. K izboljšanju denarnega toka prizadetih podjetij lahko prispeva tudi možnost odloga plačil davkov in prispevkov za socialno varnost ter pospešitev pogodbenih plačil s strani javnih organov.
- (24) Za pospešitev okrevanja gospodarstva bo pomembno dajati prednost zrelim javnim naložbenim projektom in spodbujati zasebne naložbe, med drugim tudi z ustreznimi reformami. Poljsko gospodarstvo je ogledno intenzivno, kakovost zraka pa je med najslabšimi v Uniji, kar povzroča velike okoljske in zdravstvene težave. Zato je bistvenega pomena, da se pravočasno načrtujejo in sprejmejo ambiciozni ukrepi za prehod na čisto energijo v skladu z evropskim zelenim dogovorom in nacionalnim energetske in podnebne načrta. Čeprav je uvedba optike na Poljskem višja od povprečja v EU in je bil v prejšnjih letih dosežen znaten napredek pri uporabi ultrahitrih in mobilnih širokopasovnih povezav, je Poljska še vedno daleč od ciljev povezljivosti, h katerim se je zavezala. Okrevanje bi se lahko dodatno podprlo z znatnimi naložbami v trajnostno prometno infrastrukturo, da se izboljša povezljivost med obrobniimi območji in središči gospodarske dejavnosti. Poljska se bo vse bolj zanašala na znanost in inovacije, da bi zagotovila dolgoročno trajnostno gospodarsko rast in konkurenčnost. Splošna poraba za raziskave in razvoj v razmerju do BDP je še vedno pod povprečjem EU in kljub temu, da je viden napredek pri številnih komponentah kombinacije politik poljskega inovacijskega ekosistema, sodelovanje med znanostjo in gospodarstvom ostaja ključna ovira za okrepitev inovacij na Poljskem. Načrtovanje programov Sklada za pravični prehod za obdobje 2021–2027 bi Poljski lahko pomagalo obravnavati nekatere izzive, ki jih prinaša prehod na podnebno nevtravno gospodarstvo, zlasti na območjih iz Priloge D k poročilu o državi⁸. To bi Poljski omogočilo, da navedeni sklad čim bolje izkoristi.

⁸

SWD(2020) 520 final.

- (25) Stabilno in predvidljivo poslovno okolje ter ugodno naložbeno ozračje imata pomembno vlogo pri gospodarskem okrevanju po koncu pandemije. Neodvisnost, učinkovitost in kakovost pravosodnega sistema so v tem pogledu bistvene komponente. Pravna varnost, vključno z dostopom do neodvisnih sodišč, ter zaupanje v kakovost in predvidljivost regulativnih politik in institucij sta tudi ključna dejavnika za delovanje enotnega trga in zaščito poljskega položaja v evropskih dobavnih verigah v razmerah po koncu pandemije. Poleg dolgotrajnih pomislekov glede stanja pravne države na Poljskem, na katere je opozorila Komisija in od katerih jih je bilo več že obravnavano v sodbah Sodišča Evropske unije, nedavni dogodki vzbujajo dodatne pomisleke, saj ogrožajo delovanje poljskega pravnega reda in pravnega reda Unije.
- (26) Trdno in stabilno regulativno okolje je osnova za ohranjanje gospodarske rasti in zasebnih naložb. Pomanjkanje ustreznih javnih posvetovanj in posvetovanj s socialnimi partnerji škodljivo vpliva na stabilnost in trdnost poslovnega okolja ter na kakovost zakonodaje. Uvedena so bila obvezna javna posvetovanja za predloge zakonov, ki jih predlaga svet ministrov, vendar se bodisi ne izvajajo bodisi niso obvezna za predloge, ki se sprejemajo po posebnih postopkih, kot na primer na predlog poslancev. To neskladje dodatno vpliva na kakovost sprejete zakonodaje. Poleg tega se je kakovost socialnega dialoga v zadnjih letih poslabšala, zlasti ker ni bilo posvetovanj v procesu oblikovanja politik ali pa so bila ta zelo kratka. Zagotavljanje zadostnega časa za posvetovanja, izboljšanje upoštevanja mnenj deležnikov o zakonih in političnih dokumentih ter čim večje zmanjšanje števila zakonov, za katere posvetovanj ni treba izvesti, bi okrepilo vključenost socialnih partnerjev in pomagalo izboljšati kakovost priprave zakonodaje. Svet za socialni dialog je institucionalni okvir za tristranski socialni dialog. Vendar pravne določbe, sprejete aprila 2020, slabijo avtonomijo socialnih partnerjev v svetu za socialni dialog in lahko dodatno poslabšajo učinkovitost socialnega dialoga v državi.
- (27) Medtem ko se letošnja priporočila za posamezne države osredotočajo na blažitev socialno-ekonomskih posledic pandemije in spodbujanje gospodarskega okrevanja, so priporočila iz leta 2019, ki jih je Svet sprejel 9. julija 2019, zajemala tudi reforme, ki so bistvene za reševanje srednje- do dolgoročnih strukturnih izzivov. Lanska priporočila še vedno veljajo in se bodo še naprej spremljala skozi celoten cikel evropskega semestra v prihodnjem letu. To velja tudi za priporočila glede gospodarskih politik v zvezi z naložbami. Ta bi bilo treba upoštevati pri strateškem načrtovanju programov kohezijske politike po letu 2020, vključno z ukrepi za ublažitev posledic krize in izhodnimi strategijami v zvezi z njo.
- (28) Evropski semester določa okvir za nadaljnje usklajevanje ekonomskih politik in politike zaposlovanja v Uniji, ki lahko prispeva k trajnostnemu gospodarstvu. Države članice so v svojih nacionalnih reformnih programih za leto 2020 ocenile napredek pri izvajanju ciljev trajnostnega razvoja OZN. Z zagotavljanjem polnega izvajanja spodaj navedenih priporočil bo Poljska prispevala k napredku pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja in k skupnim prizadevanjem za zagotovitev konkurenčne trajnostnosti v Uniji.
- (29) V okviru evropskega semestra za leto 2020 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Poljske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2020. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2020, nacionalni reformni program za leto 2020 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Poljska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije tako, da se prispevek na ravni Unije vključi v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri svoji oceni ni upoštevala

le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Poljskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.

- (30) Svet je ob upoštevanju navedene ocene preučil konvergenčni program za leto 2020, njegovo mnenje⁹ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Poljska v letih 2020 in 2021 ukrepa tako, da:

1. v skladu s splošno odstopno klavzulo sprejme vse potrebne ukrepe za učinkovit odziv na pandemijo, ohranitev gospodarstva in podporo okrevanju, ki bo sledilo; če gospodarske razmere to omogočajo, izvaja fiskalne politike, namenjene doseganju preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev in zagotavljanju vzdržnosti dolga ob krepitvi naložb; izboljša odpornost, dostopnost in učinkovitost zdravstvenega sistema, tudi z zagotavljanjem zadostnih virov in pospešitvijo uvedbe e-zdravstvenih storitev;
2. ublaži posledice krize za zaposlovanje, zlasti z okrepitevijo prožnih ureditev dela in shem skrajšanega delovnega časa; bolje usmeri socialne prejemke in nadomestila ter zagotoviti dostop tistim, ki jih potrebujejo; izboljša digitalne spretnosti in znanja; dodatno spodbuja digitalno preobrazbo podjetij in javne uprave;
3. nadaljuje prizadevanja za zagotovitev dostopa do financiranja in likvidnosti za podjetja; daje prednost zrelim javnim naložbenim projektom in spodbuja zasebne naložbe za pospešitev okrevanja gospodarstva; osredotoči naložbe na zeleni in digitalni prehod, zlasti na digitalno infrastrukturo, čisto in učinkovito proizvodnjo in rabo energije in trajnostni promet ter tako prispeva k postopnemu razogljičenju gospodarstva, tudi v premogovniških regijah;
4. izboljša naložbeno ozračje, zlasti z zaščito neodvisnosti sodstva; zagotovi učinkovita javna posvetovanja in vključenost socialnih partnerjev v proces oblikovanja politik.

V Bruslju,

*Za Svet
Predsednik*

⁹ V skladu s členom 5(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97.